

Świętujemy rocznicę wyzwolenia Krakowa

2014-11-02

W tym roku przypada 96. rocznica wyzwolenia Krakowa spod władzy zaborczej. Z tej okazji w piątek (31 października) w naszym mieście odbyły się uroczystości upamiętniające to wydarzenie. W programie znalazła się m.in. inscenizacja historyczna na Rynku Głównym oraz bieg o szablę kpt. Stawarza.

Mieszkańcy Krakowa, którzy w południe przyszedli na Rynek Główny, mogli podziwiać inscenizację historyczną w wykonaniu grup rekonstrukcji historycznej, uroczystą zmianę warty, złożenie kwiatów pod tablicą pamiątkową znajdującą się na Wieży Ratuszowej, a także ślubowanie Straży Miejskiej i uczniów pierwszych klas gimnazjalnych.

Na zakończenie Prezydent Miasta Krakowa Jacek Majchrowski, Przewodniczący Rady Miasta Krakowa Bogusław Kośmider oraz gość specjalny – rajdowiec Michał Kościuszko wręczyli nagrody zwycięzcom biegu sztafetowego o szablę kpt. Antoniego Stawarza, który odbył się dziś (31 października, piątek) na terenie Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego na pl. Na Groblach. W biegu co roku bierze udział młodzież z najstarszych krakowskich liceów.

Zwycięzcami biegu zostali uczniowie II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w składzie: Weronika Puto, Karolina Barańska, Anna Stankowska, Patryk Bijak, Mateusz Wdowiak, Bartłomiej Pabian, Klaudia Szuba-Łata i Mateusz Piekarczyk. Ich opiekunem był Leszek Mrugalski.

Drugie miejsce zajęli uczniowie VII LO im. Zofii Nałkowskiej, trzecie: I LO im. Bartłomieja Nowodworskiego, kolejne: V LO im. Augusta Witkowskiego, IV LO im. Tadeusza Kościuszki, III LO im. Jana Kochanowskiego i VI LO im. Adama Mickiewicza.

W uroczystościach na Rynku Głównym wzięli udział m.in. przedstawiciele Władz Miasta, Rady Miasta Krakowa, rodzin bohaterów biorących udział w wyzwoleniu Krakowa, Policji, Straży Miejskiej, Korpusu Konsularnego, Kuratorium Oświaty, szkół, organizacji kombatanckich i mieszkańcy Krakowa. Oprawę uroczystości zapewniła Kolejowa Orkiestra Dęta.

W inscenizacji udział wzięli: Grupa Rekonstrukcji Historycznej 13 Galicyjski Pułk Piechoty „Krakowskie Dzieci”, 1 Pułk Piechoty 1 Brygady Legionów Polskich, Grupa Rekonstrukcji Historycznej „Zgrupowanie Żmija” oraz GAZIZISCHES JR 13 „Krakowskie Dzieci”.

Wcześniej, tego samego dnia (31 października, piątek) w Urzędzie Miasta Krakowa przy Rynku Podgórskim 1 złożono kwiaty pod tablicą poświęconą Legionistom Podgórskim poległym za ojczyznę, a na cmentarzu Rakowickim złożono kwiaty na grobie kpt. Antoniego Stawarza. Odbył się tu także spacer po cmentarzu „Droga do Niepodległości” (w wydarzeniu udział wzięli uczniowie I LO im. Bartłomieja Nowodworskiego, IV LO im. Tadeusza Kościuszki, I Gimnazjum im. ks. Stanisława Konarskiego, Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 11 im. Jana Pawła II, Zespołu Szkół Przemysłu Spożywczego Spożywczych i Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego im. Mikołaja Kopernika. Z kolei na podgórskim pl. Niepodległości odbyła się uroczystość „Niepodległość zaczęła się w Podgórzu” upamiętniająca bohaterski czyn zbrojny naszych rodaków walczących o wolną i niepodległą Polskę. Podczas uroczystości wręczono nagrody zwycięzcom konkursu historycznego „Bój o czapkę kpt. Antoniego Stawarza”.

Na plakatach oraz zaproszeniach dotyczących obchodów 96. rocznicy wyzwolenia Krakowa spod

władzy zaborczej wykorzystano pracę Wiktorii Czekaj, laureatki VIII Przeglądu Twórczości Patriotycznej Młodzieży Województwa Małopolskiego zorganizowanego przez Małopolskie Centrum Edukacji „MEC”, Centrum Młodzieży im. dr. H. Jordana oraz Prezydenta Miasta Krakowa.

Trochę historii

Pierwsza wojna światowa zakończyła się w Krakowie 31 października 1918 r. Tego dnia Kraków przestał być bowiem częścią habsburskiej monarchii, walczącej od 1914 r. przeciwko Belgii, Czarnogórze, Francji, Italii, Rosji, Rumunii, Serbii, Wielkiej Brytanii. Tego dnia Kraków stał się częścią niepodległej Polski. Państwa, które oficjalnie miało powstać dopiero 11 listopada 1918 roku.

W październiku 1918 r. mieszkańcy Krakowa postanowili wziąć sprawy w swoje ręce. Polscy posłowie do austriackiego parlamentu, austriaccy oficerowie polskiej narodowości doprowadzili do pokojowego przejęcia władzy.

W Krakowie symboliczny wymiar miało przejęcie przez polskich żołnierzy – ubranych jeszcze w austriackie mundury – odwachu pod wieżą Ratuszową. Dla uczczenia tego wydarzenia co roku dokonywana jest 31 października symboliczna zmiana warty, na stadionie Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego Kraków Zachód, na pl. Na Groblach 23, odbywa się bieg sztafetowy, w którym bierze udział młodzież z najstarszych krakowskich liceów. Zwycięska ekipa otrzymuje nagrodę – replikę szabli kapitana Antoniego Stawarza, jednego z oficerów austriackich narodowości polskiej, który wówczas wypowiedział posłuszeństwo Wiedniowi.

Antoni Stawarz był twórcą organizacji niepodległościowej, której członkowie rankiem 31 października 1918 roku rozpoczęli przejmowanie władzy w Krakowie. Decydującym posunięciem było przejęcie dowodzenia dwoma batalionami, których dotychczasowym zadaniem było tłumienie rozruchów. Dokonali tego dwaj porucznicy: Antoni Stawarz i Ludwik Iwaszko. Ludność Krakowa z entuzjazmem przyjęła wiadomość o końcu austriackiego panowania. Krakowianie wylegli na ulice, aby manifestować radość z odzyskania niepodległości i końca wojny. Cieszyli się wszyscy: żołnierze i cywile, uczeni i robotnicy, a w księdze promocji doktorskich Uniwersytetu Jagiellońskiego zapisano znamienne słowa „Finis Austriae”.